

Misu u 11,30 služio je vlč. dr. Stjepan Kožul uz koncelebraciju cerničkog gvardijana i župnika Oca Vjenceslava Janjića.

Velečasni Kožul je pozdravio zbor i orkestar te pohvalio njihovo pjevanje i narodni melos Slavonije, a oduševljeni vjernici, na kraju, srdačnim pljeskom potvrdili su njegove riječi.

»Riječ i glazbu« vodio je Pater Vjenceslav, a zbor je pod vodstvom svog dirigenta uspješno izvodio: I. Zajc — *Ave Maria*, Bortnjanski — *Angel vopijaše*, Engelhard — *Ave Maria* sa solisticom s. Cecilijom Pleša. Naročito je bila dojmljiva posljednja točka za mješoviti zbor i tamburaški orkestar u obradi Franje Dugana i Vjekoslava Vile: *Svim na zemlji mir veselje*. Dirigent je u jednom času pozvao čitav okupljeni narod da sudjeluju u pjevanju, te se mnogobrojna publika pridružila zvuku zbora i orkestra stvorivši tako apoteozu radosti.

Nakon svečanosti u katedrali nastavilo se radosno druženje ovih dvaju zborova u blagovaoni otaca franjevac na Kaptolu.

Poslije podne, gosti su razgledali Pavlinsku izložbu te ponijeli sa sobom duhovne darove Zagreba darujući Zagrebu svoje srce u pjesmi.

I. M.

NOVE ORGULJE U CRKVI MARIJE POMOĆNICE NA KNEŽIJI — ZAGREB

Prigodom blagdana sv. Ivana Bosca 31. siječnja 1989. godine, te završetka »Don Boscove godine« — sto godina od njegove smrti, posvećene su nove orgulje u safezijskoj crkvi Marije Pomoćnice na Knežiji — Zagreb.

Zamisao o instalaciji novih — koncertnih — orgulja u ovoj crkvi postojala je već od same gradnje crkve, odmah nakon rata. Stjecajem raznih okolnosti ova je zamisao tek sada ostvarena. Stare Riegerove orgulje koje je u novosagrađenu crkvu postavio majstor Heferer iz Zagreba, zbog svoje dotrajalosti, u zadnje vrijeme nisu više mogle adekvatno služiti svojoj svrsi. Stoga je vodstvo zajednice na Knežiji stupilo u kontakt s raznim graditeljima orgulja kako u zemlji tako i izvan nje. Firma »Zanin« iz Italije i firma »Ottitsch« iz Austrije nudile su svoj projekt kao i firma »Jenko« iz Ljubljane svoj. No, kako je Jenko ponudio uz svoj projekt i najpovoljnije uvjete, knežijska zajednica opredjelila se za njega.

Pristupilo se odmah izradi dispozicije. Ovaj je posao prihvatio naš vrsni poznavalac orgulja Prof. Anđelko Klobučar. U suglasnosti s majstorom Jenkom, i uzevši u obzir »zdrave« registre starih Riegerovih orgulja, izradio je sljedeću dispoziciju:

I. manual

1. Burdon 16
2. Principal 8
3. Gedekt 8
4. Gamba 8
5. Oktav 4
6. Flauta 4
7. Quinta 2 2/3
8. Superoktav 2
9. Mixtura 4 fach (1'; 1 1/3'; 2'; 2 2/3')
10. Trompeta 8

II. manual

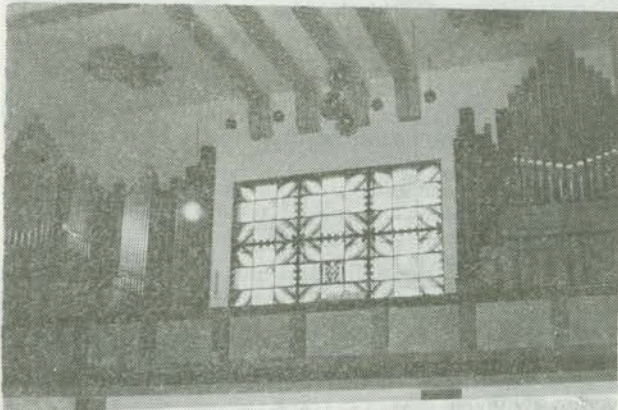
1. Principal 8
2. Burdon 8
3. Rohrflöte 4
4. Nazard 2 2/3
5. Flachflöte 2
6. Terz 1 3/5
7. Krumhorn 8

III. manual

1. Geigenprincipal 8
2. Lieblichgedekt 8
3. Salicional 8
4. Salicet 4
5. Zimbel 3 fach (1'; 2/3'; 1/4')
6. Oboa 8

Pedal

1. Principalbas 16
2. Subbas 16
3. Oktavbas 8
4. Flötenbas 8
5. Korral 4
6. Mixtura 3 fach (2'; 1 1/3'; 1')
7. Fagot 16



Nove orgulje u župi Marije pomoćnice na Knežiji — Zagreb

Po ocjenama glazbenih stručnjaka, prisutnih na koncertu prilikom same posvete orgulja, dobiva se dojam da je dispozicija, glede akustike same crkve vrlo uspješno izrađena. Snaga, punoća i čvrstina zvuka uz naglašeno tamni timbar dolazi do izražaja naročito u izvodenju baroknih majstora. Posebno se ističu snažni pedal-basovi.

Kako se vidi iz priložene dispozicije, nove orgulje imaju 30 registara — 24 limena i 6 drvenih. Deset registara preuzeto je od starih Riegerovih orgulja (s tim da je Jenko dotrajale svirale zamijenio novim), 16 je novosagrađenih od majstora Jenka, a 4 i to »jezičnjaka« nabavljeno je od firme »Laukhuff« iz Njemačke.

Osim »jezičnjaka« (Trompeta 8 C — g 3; Krumhorn 8 C — g 3; Oboe 8 C — g 3; Fagot 16 C — f 1), kod iste firme nabavljeno je:

1. Spieltisch, elektrisch, fahrbar, 3 Manuale C — g 3, Pedal C — f, 30 Register, 2 Freiekomb.
2. Ventus Grösse No. 6, 1400 Umdreh.
3. Traktus 400 Watt, 380 V, 12 — 16 V
4. Jalousiebetätigung
5. Pedalklavatur mit Bank-BDO radial
6. Orgelkabel 40 m mit 80 Adern
20 m mit 40 Adern
7. Wippmagnete 330 Stück No. 6

Sviraoik, ljevastog oblika, ima tri manuala i pedal-klavaturu lagano ovalnog oblika. Raspon manual-klaviature iznosi: C — g 3, a raspon pedal-klaviature od C — f 1.

Traktura je dijelom elektromagnetska, a dijelom pneumatska tzv. »kegelsistema«.

Odabiranje ljepote suzvučja omogućeno je također sa dvije slobodne kombinacije registara uključivši i pedal registre. Osim toga ugrađen je i pedal »crescendo«, te pedal »žaluzije« za treći manual u kojem se žaluzije i nalaze.

Ispod prvog manuala, s čelne strane, nalazi se automatska tastatura:

- Pr. k 1 — prva slobodna kombinacija
Pr. k 2 — druga slobodna kombinacija
p — uključivanje »piano« sviranja
mf — uključivanje »mezzoforte« sviranja
f — uključivanje »forte« sviranja
t — uključivanje »tutti« sviranja
O — isključivanje tastature
cresc. — uključivanje (spojeno s pedalom »crescendo«) »crescendo« sviranja
ped. aut. — automatsko prebacivanje jačine sviranja pedala u sva tri manuala

Tasteri za »tremolo« sviranje nalaze se u drugom i trećem manualu. U registarskoj tastaturi prvog i drugog manuala nalaze se i tasteri »spojke« za međusobno vezivanje manuala i to: Manual II — I; Manual III — I; Manual III — II.

Tasteri sva četiri jezičnjaka nalaze se, osim u registarskoj tastaturi i skupljeni na jednom mjestu, tako da postoji mogućnost osim pojedinačnog i skupno uključivanje-isključivanje sva četiri jezičnjaka.

Za tjeranje zraka u četiri ugrađena mijeha služi motor jačine 2,5 ks. Stalni pritisak zraka u mijehu, mjereno vodnim stupom, iznosi 86 mm.

Kučičke i vanjski izgled samih orgulja prema mišljenju stručnjaka skladno se uklapa u arhitektoniku same građevine — crkve.

Zbog vitraž-rosete na stražnjoj plohi crkve, koja služi za danje osvjetljavanje crkve, orgulje su morale biti dvodjelne: s jedne i druge strane same rosete. Upravo ta dvodjelnost orgulja, u simetričnim ploham, djeluje svečano i pompozno za oko. Zboru, koji je smješten između ta dva dijela orgulja na skladnom stepeništu, upravo ta dvodjelnost pomaže intonativnosti.

Sav posao od početka gradnje do postavljanja i intoniranja trajao je pet mjeseci, što je bilo i ranije od ugovorom utvrđenog roka.

Ove su orgulje 204. opus majstora Jenka.

Orgulje je posvetio zagrebački nadbiskup, kardinal Franjo Kuharić. Nakon same posvete uslijedio je kratki koncert kojeg je izveo prof. Anđelko Klobučar. Osim sjajne virtuoznosti kojom je izvodio djela Bacha (*Toccata i fuga* u d-molu; *Nun komm der Heiden Heiland*) i C. Francka (*Koral* u a-molu), predstavio je i svu raskoš novih orgulja u sebi svojstvenom vještinom izmjenjivanju registara kod čega su se naročito svojom karakterističnom bojom isticali »jezičnjaci«.

Ove su orgulje veliko obogaćenje crkve »Marije Pomoćnice« na Knežiji velikom sakralnom namjenom, kao i doprinos općoj glazbenoj kulturi grada Zagreba.

J. ST.

SLAVONSKI BROD — KONCERT U HUMANITARNE SVRHE

18. lipnja 1989 u Franjevačkoj crkvi Presvetoga Trojstva u Slavonskom Brodu izveden je koncert u humanitarne svrhe. Organizatori koncerta bili su: Konferencija sindikata SOUR-a »Đuro Đaković« i OSIZ-a Kulture iz Slavenskog Broda.

Zenskom zboru Pedagoškog fakulteta i mješovitom zboru Studentskog društva »Božidar Maslarić« iz Osijeka dirigirao je u izvođenju skladbi njihov voditelj maestro mr. Josip Jerković. Kao solisti nastupili su: Marijana Sokčević i Antun Matošević, a na klaviru Tatjana Ognjenović.

Na programu su bile isključivo skladbe velikih domaćih i stranih majstora (R. Petrović, R. Thompson, J. Brahms, S. Mokranjac, B. Britten, W. A. Mozart, J. S. Bach, K. Odak, D. Bortnjanski, J. Arcadelt, S. Rahmanjinov).

Brojni ljubitelji glazbe imali su priliku čuti i doživjeti izuzetnu glazbenu izvedbu spomenutih dvaju zborova (70 — 80) izvođača. To je svakako zasluga dirigenta mr. Josipa Jerkovića, docenta na Pedagoškom fakultetu u Osijeku na Studiju glazbene kulture, koji iza sebe ima veliko iskustvo i opažene uspjehe.

Franjevačka crkva pružila je svojom akustičnošću mogućnost da se pokažu vokalno-tehnički i estetski dometi zbornog pjevanja. Svojom mirnoćom doimala su se Mokranjeva djela *Tebe poem* i *Heruvimska pjesma*, a svojom virtuoznosti, beskrajnošću kraljanja i harmonijom *Alleluia* od R. Thompsona. Po svojoj iskričavosti posebno su opažene *Božićne pjesme* od B. Brittena, dok su svojom veličanstvenošću i gustoćom harmonijskog sloga posebno mjesto u koncertu imala djela S. Rahmanjinova iz *Uskrsnog bdijenja*.

Posebno je potrebno naglasiti da ova dva Zbora pod vrsnim vodstvom svoga osnivača i dirigenta mr. Josipa Jerkovića postižu izuzetno kvalitetne izvedbe, unatoč to-

me što su osnovani novijega datuma (ženski zbor 1987., a mješoviti zbor, 1989.) Tijekom ove godine nastupat će na »Đakovačkim vezovima«, te na »Riječkom ljetu«, kao i na »Mokranjevim danima« u Negotinu.

Ivan DAMIS

SLAVONSKI BROD — KONCERT TAMBURAŠKOG ORKESTRA RKUD-a »ĐURO SALAJ«

U Franjevačkoj crkvi Presvetoga Trojstva u Slavonskom Brodu tijekom jedne građanske godine održa se i više od destak koncerata. Pojedini se koncerti održavaju i u samostanskom klaustru za koji je pok. dr. Anđela Horvat zapisala da je: »ne samo najreprezentativniji klaustr samostanske arhitekture Hrvatskog sjevera nego ujedno i jedna od najmarkantnijih baroknih građevina na području Slavonije.«

2. kolovoza o. g. trebao se u tom klaustru održati koncert Tamburaškog orkestra RKUD-a »Đuro Salaj« iz Slavenskog Broda. Nažalost, nevjeme koje se te večeri sručilo na grad onemogućilo je održavanje koncerta u klaustru, pa je koncert održan u samostanskoj crkvi.

Program je bio sljedeći:

1. Tibor Andrašovan: *Večernji zvon*, varijacije na rusku nar. temu
2. W. A. Mozart: *Mała noćna muzika*, I. stav, arr. Stjepan Soštarić
3. Franz Schubert: *Ave Maria*, arr. Zoran Mulić
Solo synthesizer: Damir Gregurić i orkestar
4. Rudolf Bruči: *Stare igre i arije*, četiri stavka iz suite
5. Luigi Boccherini: *Menuet*, arr. Tihomil Vidošić
6. Robert Schumann: *Sanjarenje*, arr. Z. Mulić — M. Ferić
Solo čelo: Robert Lakić, klavijature; Damir Gregurić i orkestar
7. P. I. Čajkovski: *Labude jezera*, odlomci iz baleta
8. Edvard Grieg: *Solvejgina pjesma* iz suite *Peer Gynt*, arr. T. Vidošić, solo brač: Boris Rudojčić i orkestar
9. W. A. Mozart: *Alla Turca*, rondo iz *Sonate u A-duru*, arr. T. Andrašovan; solo synthesizer D. Gregurić; udaraljke: T. Stimac i orkestar
10. Louis Cahuzac: *Varijacije na provansalsku temu*, arr. Z. Černjul,
Solo synt. (col clarinet) D. Gregurić i orkestar
11. Aram Hačaturian: *Ples sa sabljama*, iz baleta *Gajane* arr. Z. Černjul; solo Accordeon: Predrag Mitrović, udaraljke i orkestar
12. Franz Liszt: *Ungarska rapsodija N. 2*, arr. Igor Kuljerić, Orgulje: Josip Andrić; cembalo: Damir Gregurić i orkestar.

Koncertom je dirigirao mr. Mihael Ferić, koji je u Sl. Brodu poznat po izvođenju koncerata ove vrste.

Ivan DAMIS

RESTAURACIJA I KOLAUDACIJA KATEDRALNIH ORGULJA U SARAJEVU

POVIJEST — Katedralne orgulje u Sarajevu navršile su 14. rujna 1989. godine ravno 100 godina svoga vijeka u ovoj katedrali. Izradila ih je zagrebačka orguljska tvrtka HEFERER, odnosno nasljednik Mihaela Heferera, njegov daroviti učenik i posinak: Ferdo Hubmann, »M. Heferera udova i sin«, 1889. godine. Orgulje su izrađene s mehaničkom trakturom. Imaju 22 zvučna registra, vrlo ugodna i vrlo izražajna. Trube ovih orgulja poznaju tajnu otvaranja tona, koji se oslobodio materije i, nezadržavan bilo kakvim unutarnjim sponama, veselo igra u prostoru. To je onaj raspjevani ton koji je potpuno *izišao* iz svoje svirale, lijep sam u sebi i lijep u suzvučju s drugim tonovima. Dispozicija orgulja ovako izgleda:

1. manual, C-f3, 54 tipke

- | | |
|-------------------|-------------------|
| 1. Bordon 16 | 6. Regal 4 |
| 2. Principal 8 | 7. Gemshorn 4 |
| 3. Bariton 8 | 8. Narsart 2 |
| 4. Koppel 8 | 9. Cornett 5 fach |
| 5. Traversflöte 8 | 10. Mixtur 3 fach |